

RAIONAL TELENESȚI

RAIONAL TELENESȚI

Raionul Telenești cuprinde 54 localități: 1 oraș , Telenești are o populație de 6800 locuitori și 53 sate.

Raionul Telenești cuprinde 2,8% din suprafața totală a Republicii Moldova. Se învecinează la Vest cu raionul Călăraș și Ungheni, la Est cu raioanele Șoldănești și Rezina , la Sud cu raionul Orhei la Nord cu raioanele Sîngerei, Florești. În comparație cu alte raioane, raionul Telenești este atractivă prin fondul forestier bogat care poate fi utilizat ca resursă în dezvoltarea turismului și meșteșugurilor. Raionul este parte componentă a Euroregiunii "Siret-Prut-Nistru". Poziția geostrategică și prin urmare constituie factor pozitiv privind accesul, comunicațiile și comerțul. În Raion și alți factori geografici (relieful, pădurile) în general, sunt favorabili pentru dezvoltare.

Suprafața totală ocupată de domeniile raionului alcătuiește peste 84,9 mii ha, din care terenuri agricole 63,1 mii ha.

POPULAȚIA

Populația raionului constituie în prezent 1,8% din populația Republicii Moldova. La data recensământului din anul 2004, populația raionului număra 70126 locuitori.

Scăderea ratei natalității și sporirea ratei mortalității comportă consecințe în dinamica populației. Micșorarea numărului populației este determinată și de migrația în masă a populației.

Structura populației după sexe este similară întregului teritoriu al R. Moldova și constituie 49,5% populație masculină și 50.5% populație feminină. Această situație nu perturbază procesele demografice. Structura după vârste a populației se prezenta, la începutul anului 2007, ca una favorabilă (pentru prezent), deoarece grupele de vârstă cele mai reprezentative constituie populația activă, dar poate deveni defavorabilă pentru perioade mai extinse (medii și de lungă durată), unde se preconizează o îmbătrânire a populației. Această situație este cauzată de faptul că prima grupă mare de vârstă (0-14 ani) care va asigura completarea contingentului populației active din punct de vedere economic este în continuă descreștere începând cu 1989. Raionul Telenești se va confrunta în următorii 10 ani cu o accelerare a procesului de îmbătrânire a populației, care va determina o presiune demografică în descreștere. Asemeni , Republica Moldova se confruntă la nivel global cu un proces de îmbătrânire demografică, datorat în principal scăderii natalității care a determinat reducerea absolută și relativă a populației tinere (0-14 ani). În ce privește componența etnică a populației raionul Telenești, un procent de 96 % revine moldovenilor, 1,8% ucrainenilor, 0,8% rușilor. Ponderea moldovenilor în raion este cea mai mare din toate raioanele.

Densitatea medie a populației între hotarele raionului este în prezent de 82,5 loc/km², față de 126,2 loc/km² în restul țării. Diferența este determinată de ponderea localităților rurale și a orașului neaglomerat.

Potrivit datelor Biroului Național de Statistică la 01.01.2006, în raion – 8,3% din populația totală a regiunii era plecată din țară, după datele neoficiale procentul este mult mai mare. Cel mai reprezentativ grup al emigranților îl constituie grupul de vârstă (20-34 ani) – 53% din numărul total al celor plecați peste hotare. Aceste persoane reprezintă un segment al forței de muncă care ar putea fi atrasă pentru dezvoltarea regiunii. Cele mai solicitate țări pentru emigrare a populației din raion sunt Rusia și Italia. Migrația ilegală peste hotare a persoanelor

are consecințe nefaste asupra dezvoltării localităților : determină apariția și dezvoltarea unor fenomene sociale negative fenomenul copiii străzii sau orfanii sociali, familii defavorizate, sate fără tineret și fără forță de muncă.

Din totalul de 70 mii locuitori din raion, 42,6 mii adică cca. 60,9%, reprezintă populația aptă de muncă. Persoanele angajate în câmpul muncii reprezintă un segment de 27,0 mii de oameni adică 38,5%, repartizați în diferite sectoare: agricultură (63%), învățământ (13%), industrie (3%), sănătate (5%), comerț (6%) și administrație publică (4%), ceea ce confirmă un grad relativ de diversificare al domeniilor de ocupare a forței de muncă, fiind predominante activitățile din agricultură.

În anul 2007, salariul mediu nominal a constituit 1171 lei, ceea ce reprezintă 67% față de salariul mediu pe republică. Salariul nominal este unul cu cea mai mică valoare înregistrat dintre raioanele republicii.

Variațiile salariale depind de sfera de activitate. Cele mai mici salarii sunt înregistrate în domeniul agriculturii, unde sunt antrenați mai mult de jumătate dintre salariați. Venitul populației din mediul rural este mai mic decât venitul populației din mediul urban, unde domeniul public și cel privat includ mai multă forță de muncă. Nivelul redus de salarizare din țară reflectă astfel gradul înalt de realizare, condițiile de trai și respectiv de muncă ale locuitorilor.

Un procent considerabil al populației apte de muncă (aprox. 60%) constituie ponderea angajaților în sectorul neformal, șomeri neînregistrați, persoane aflate în transfer de la un loc de muncă la altul și persoane aflate în incapacitate temporară de muncă.

Raionul Telenești este caracterizată printr-un nivel scăzut al dezvoltării industriei. Cauzele subdezvoltării sectorului industrial sunt similare celor din întreaga țară și încă nu sunt clare, însă ceea ce împiedică dezvoltarea industriei din raion ține de: infrastructura industrială slab dezvoltată, lipsa unei strategii de promovare a produselor locale pe terțe piețe, neasigurarea calității produselor și lipsa tehnologiilor moderne. De asemenea, potențialul uman încadrat în această sferă necesită pregătire profesională.

În anul 2006, volumul producției industriale în raion a constituit 37,4 mil. lei. Producția industrială pe cap de locuitor în raionul Telenești constituia 534 mii lei, cea mai mică din țară. Ponderea persoanelor ocupate în sectorul industrial din raion era de 2,3% față de media națională de 14%.

Cele mai importante ramuri industriale din raion sunt:

1. Industria vinului. Printre mai mare întreprinderi vinicole din raion menționăm: „Noroc”. Întreprinderile de producere a vinului în raion dețin o cotă ridicată în volumul total pe industrie, deși în ultimii 3 ani producția totală de vinuri s-a redus. Cu toate acestea, industria vinului este cea mai importantă industrie a raionul Telenești. Piețele de export nediversificate și înăsprirea concurenței pe piețele tradiționale impun companiile vinicole să recurgă la raționalizarea sistemului de afaceri, îmbunătățirea sistemelor calității și sporirea efortului în departamentele de marketing și vânzări.

2. Industria extractivă și de producere a materialelor de construcție. O importanță deosebită pentru raionul Telenești revine extragerii pietrei, extragerii nisipului . Existența carierelor cu un spectru bogat de resurse naturale (piatră, nisip, pietriș, argilă, prundiș, calcar) servesc ca fundament pentru producerea materialelor de construcție. Dintre cele mai mari unități economice în domeniu menționăm carierele di satele Verejeni, Pistrueni, Ordășei , Brînzeni , Căzânești.

3. Producerea miezului de nucă pentru consum, unde în ultimii ani sa căpătat indici mari (anul cantitatea miezului de nucă prelucrat atinge cifra de 500 tone).

Activiză în raion la moment: 14 mori din cele 19 pentru măcinarea griului, 6 mori de porumb din cele 10 , 25 de oloinițe din cele 37 existente, 6 brutării din cele 11 existente

Întreprinderi și puncte de prelucrare a producției agricole sunt 6 , din care se poate de evidențiat SRL „Triodor” din Negureni care și exportă produse prelucrate.

Numărul total de salariați în întreprinderile industriale este de 1100 persoane cu salariul mediu lunar de 1041 lei.

Referitor la dezvoltarea industriei în raion poate fi menționată următoarea constatare: predomină sectoarele industriale tradiționale cu valoare adăugată mică. Sunt înregistrate unele excepții în industria vinului (unde calitatea poate majora valoarea, deși condițiile pieței sunt foarte dificile). Totuși, aceste sectoare ale industriei întâmpină dificultăți în vederea utilizării noilor tehnologii de lucru, formării capacităților și organizării afacerilor.